

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

6 Δεκεμβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 199

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5163

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση - Αναπροσαρμογή μισθών προσωπικού δημοσίου τομέα - Ρυθμίσεις για τον καθορισμό κατώτατου μισθού για τα έτη 2025, 2026 και 2027 και άλλες διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΟΣ Α': ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός (παρ. 1 άρθρου 1 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041

Άρθρο 2 Αντικείμενο

ΜΕΡΟΣ Β': ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2022/2041 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 19ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022 ΓΙΑ ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής (άρθρο της 2 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 4 Ορισμοί (άρθρο 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 5 Σχέδιο δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών (άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 6 Διαδικασία καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου (άρθρα 5 και 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041) - Αντικατάσταση άρθρου 134 Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου

Άρθρο 7 Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου (άρθρο 7 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 8 Πραγματική πρόσβαση των εργαζομένων στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο - Διασφάλιση της λειτουργίας

του εθνικού πλαισίου για τον κατώτατο μισθό και την εφαρμογή του (άρθρο 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 9 Προστασία του κατώτατου μισθού των εργαζομένων κατά την ανάθεση και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 10 Έκθεση για την παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων (άρθρο 10 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 11 Πρόσβαση των εργαζομένων σε πληροφορίες για τον κατώτατο μισθό και ημερομίσθιο και τα μέσα έννομης προστασίας (άρθρο 11 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 12 Δικαίωμα σε επανόρθωση και προστασία από δυσμενή μεταχείριση ή συνέπειες (άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Άρθρο 13 Κυρώσεις (άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

ΜΕΡΟΣ Γ': ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2025, 2026 ΚΑΙ 2027

Άρθρο 14 Αναπροσαρμογή βασικών μισθών προσωπικού δημοσίου τομέα

Άρθρο 15 Διαδικασία καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου για τα έτη 2025, 2026 και 2027 (άρθρα 5 και 6 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041) - Προσθήκη άρθρου 134Γ στον Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου

ΜΕΡΟΣ Δ': ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16 Παράταση καταβολής προσωπικής διαφοράς στους συνταξιούχους του Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος και του Ειδικού Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος - Πρώην Προσωπικού Εθνικής Ακινήτων Α.Ε. - Προσθήκη τίτλου και τροποποίηση παρ. 5 και 6 άρθρου εικοστού τετάρτου του ν. 4618/2019

Άρθρο 17 Στρατηγική επενδύσεων Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης - Προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 47 του ν. 4826/2021

Άρθρο 18 Υλοποίηση του εθνικού προγράμματος πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τους Έλληνες τυφλούς - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 7 ν. 1866/1989

Άρθρο 19 Παράταση του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου ο προϋπολογισμός του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων βαρύνεται με την κάλυψη της δαπάνης που προβλέπεται στην περ. ιζ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4761/2020 - Τροποποίηση παρ. 10 άρθρου 43 ν. 4761/2020

Άρθρο 20 Τακτικές και έκτακτες κρίσεις - Τροποποίηση περ. γ) παρ. 3 άρθρου 20 ν. 3883/2010

Άρθρο 21 Ρυθμίσεις δαπανών των Γενικών Αρχείων του Κράτους

Άρθρο 22 Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 39 ν. 5006/2022 - Παράταση προθεσμιών συμμόρφωσης παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στο π.δ. 99/2017

Άρθρο 23 Ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της αξιοποίησης των κονδυλίων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

ΜΕΡΟΣ Ε': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ ΣΤ': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 25 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

(παρ. 1 άρθρου 1 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Σκοπός του παρόντος είναι:

α) η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας και η προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων, μέσω της επάρκειας των κατώτατων μισθών και η διασφάλιση της λειτουργίας του εθνικού πλαισίου για τον κατώτατο μισθό και την εφαρμογή του,

β) η προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών και

γ) η ενίσχυση της αποτελεσματικής πρόσβασης των εργαζομένων στην προστασία που παρέχει ο κατώτατος μισθός και τα σχετικά με αυτήν δικαιώματα.

Άρθρο 2

Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος αποτελεί:

α) η ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (L 275),

β) η διαδικασία καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου και αναπροσαρμογής αυτού,

γ) η αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό των μισθών, ώστε να καθορίζονται δίκαιοι μισθοί που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης,

δ) η εφαρμογή της προστασίας των εργαζομένων με τη μορφή του κατώτατου μισθού κατά την ανάθεση και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και

ε) η αναπροσαρμογή των βασικών μισθών του προσωπικού του δημόσιου τομέα.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2022/2041

ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 19ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2022

ΓΙΑ ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

(άρθρο 2 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

1. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα και τους απασχολούμενους στον δημόσιο τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), στους απασχολούμενους στις εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις του Κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005 (Α' 314), καθώς και στις ανώνυμες εταιρείες του ν. 4972/2022 (Α' 181), με οποιαδήποτε σύμβαση ή σχέση εργασίας ή μορφή απασχόλησης και ανεξάρτητα από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

2. Οι ναυτικοί, όπως ορίζονται από τη Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας 2006 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που κυρώθηκε με τον ν. 4078/2012 (Α' 179) δεν υπόκεινται στις διατάξεις περί νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου του παρόντος, χωρίς να θίγονται το δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων και η δυνατότητα θέσπισης υψηλότερων επιπέδων κατώτατου μισθού και ημερομισθίου.

Άρθρο 4

Ορισμοί

(άρθρο 3 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) «Κατώτατος μισθός»: η κατώτατη αμοιβή, που καθορίζεται με νόμο ή συλλογικές συμβάσεις εργασίας και που κάθε εργοδότης, μεταξύ άλλων στον δημόσιο τομέα, υποχρεούται να καταβάλλει, ανάλογα με την περίπτωση, στους εργαζομένους του για την εργασία που παρέχουν κατά τη διάρκεια δεδομένου χρονικού διαστήματος.

2) «Νομοθετημένος κατώτατος μισθός»: η κατώτατη αμοιβή, που καθορίζεται με νόμο, την οποία κάθε εργοδότης στη χώρα, μεταξύ άλλων στον δημόσιο τομέα, υποχρεούται να καταβάλλει, ανάλογα με την περίπτωση, στους εργαζομένους του για την εργασία που παρέχουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ενός μηνός.

3) «Νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο»: η κατώτατη αμοιβή, που καθορίζεται με νόμο και που κάθε εργοδότης στη χώρα, μεταξύ άλλων στον δημόσιο τομέα, υποχρεούται να καταβάλλει, ανάλογα με την περίπτωση, στους εργαζομένους του για την εργασία που παρέχουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια μίας ημέρας.

4) «Συλλογικές διαπραγματεύσεις»: οι διαπραγματεύσεις που διεξάγονται μεταξύ συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων και οργάνωσης εργοδοτών ή μεμονωμένου εργοδότη στο επίπεδο της επιχείρησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την κατάρτιση

συλλογικής σύμβασης εργασίας που καθορίζει τους όρους αμοιβής και εργασίας.

5) «Συλλογική σύμβαση»: η έγγραφη συμφωνία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, που καθορίζει τους όρους αμοιβής και εργασίας και η οποία υπογράφεται μεταξύ συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων και οργάνωσης εργοδοτών ή μεμονωμένου εργοδότη στο επίπεδο της επιχείρησης.

6) «Κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις»: το ποσοστό των εργαζομένων σε εθνικό επίπεδο στους οποίους εφαρμόζεται συλλογική σύμβαση και το οποίο υπολογίζεται ως ο λόγος του αριθμού των εργαζομένων που η ατομική σύμβαση εργασίας τους υπάγεται σε συλλογική σύμβαση προς τον αριθμό εργαζομένων των οποίων οι συνθήκες εργασίας μπορούν να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις.

Άρθρο 5
Σχέδιο δράσης για την προώθηση
των συλλογικών διαπραγματεύσεων
για τον καθορισμό των μισθών
(άρθρο 4 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

1. Με την απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 24, καταρτίζεται Σχέδιο Δράσης μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή λαμβάνοντας υπόψη σχετική συμφωνία τους και προτάσεις τους. Το Σχέδιο Δράσης έχει διάρκεια από ένα (1) έως πέντε (5) έτη και ορίζει σαφές χρονοδιάγραμμα και συγκεκριμένα μέτρα για τη σταδιακή αύξηση του ποσοστού κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων. Τα μέτρα του Σχεδίου Δράσης αφορούν ιδίως: α) την ενθάρρυνση της αποτελεσματικότητας των συλλογικών διαπραγματεύσεων και της ικανότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζόμενων και των οργανώσεων των εργοδοτών να διεξάγουν συλλογικές διαπραγματεύσεις, β) τη δημιουργία βάσεων δεδομένων με στοιχεία, ιδίως για τους μισθούς, το κόστος παραγωγής, την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και την απασχόληση και γ) την πραγματοποίηση μελετών, ερευνών, ενημερωτικών και εκπαιδευτικών δράσεων για θέματα συλλογικών διαπραγματεύσεων.

2. Για την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καλεί τους εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων να διατυπώσουν εγγράφως τις προτάσεις τους για το Σχέδιο Δράσης μέσα σε προθεσμία τουλάχιστον τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της πρόσκλησης και συγκεκριμένα καλεί:

α) εκ μέρους των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων, τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.) και λοιπές δευτεροβάθμιες οργανώσεις που προτείνονται από τη Γ.Σ.Ε.Ε.,

β) εκ μέρους των οργανώσεων των εργοδοτών, τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), τον Σύνδεσμο Βιομηχανιών Ελλάδος (Σ.Β.Ε.), τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), την Εθνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και

Επιχειρηματικότητας (Ε.Σ.Ε.Ε.), τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) και λοιπές εργοδοτικές οργανώσεις ευρύτερης εκπροσώπησης που προτείνονται από αυτούς.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά από πρόταση οποιουδήποτε κοινωνικού εταίρου των περ. α) και β), η ως άνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί έως και τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες.

Το Σχέδιο Δράσης εκδίδεται εντός ενενήντα (90) ημερολογιακών ημερών μετά από την ολοκλήρωση της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων.

3. Οι κοινωνικοί εταίροι δικαιούνται να προτείνουν στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης το Σχέδιο Δράσης, το οποίο έχουν συμφωνήσει, ή δράσεις προώθησης των συλλογικών διαπραγματεύσεων, στις οποίες συμφωνούν, ανεξάρτητα από ή παράλληλα με τη διαδικασία διαβούλευσης της παρ. 2.

4. Το πρώτο Σχέδιο Δράσης της παρ. 1 εκδίδεται εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

5. Ειδικά για τους ναυτικούς, όταν το ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις υπολείπεται του ποσοστού ογδόντα τοις εκατό (80%), καταρτίζεται, με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 24, Σχέδιο Δράσης σύμφωνα με το πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 1 για τη διευκόλυνση και την προώθηση της άσκησης του δικαιώματος συλλογικών διαπραγματεύσεων με σκοπό τον καθορισμό των μισθών, μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή λαμβάνοντας σχετική συμφωνία τους ή προτάσεις τους.

Άρθρο 6
Διαδικασία καθορισμού επαρκούς
νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου
(άρθρα 5 και 6 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041) -
Αντικατάσταση άρθρου 134
Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου

Το άρθρο 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222), περί διατάξεων για τον κατώτατο μισθό, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 134

Διαδικασία καθορισμού επαρκούς
νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου

1. Ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο αναπροσαρμόζονται, έπειτα από διαβούλευση που διεξάγεται σύμφωνα με το παρόν, κατ' έτος, βάσει συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα: α) του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του δείκτη τιμών καταναλωτή μεταξύ της 1ης Ιουλίου του προηγούμενου έτους και της 30ής Ιουνίου του τρέχοντος έτους για το χαμηλότερο ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της εισοδηματικής κατανομής των νοικοκυριών και β) του ημίσεος του ετήσιου ποσοστού μεταβολής της αγοραστικής δύναμης του γενικού δείκτη μισθών κατά την ίδια χρονική περίοδο.

2. Αν ο συντελεστής της παρ. 1 οδηγεί σε μείωση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού ή του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, δεν γίνεται αναπροσαρμογή.

3. Ατομικές συμβάσεις εργασίας και συλλογικές συμβάσεις εργασίας κάθε είδους δεν επιτρέπεται να ορίζουν μηνιαίες τακτικές αποδοχές πλήρους απασχόλησης, υπολειπόμενες από τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, ή ημερομίσθιο πλήρους απασχόλησης, υπολειπόμενο από το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο ή την αντίστοιχη προκύπτουσα αναλογία για τις συμβάσεις μερικής απασχόλησης.

4.α) Συστήνεται Επιστημονική Επιτροπή για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, με τριετή θητεία, που αποτελείται από πέντε (5) εμπειρογνώμονες σε θέματα οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων και θεμάτων οικονομίας της εργασίας. Η Επιτροπή συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και αποτελείται από:

αα) δύο (2) εμπειρογνώμονες, που υποδεικνύονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, από τους οποίους ο ένας (1) ορίζεται ως Πρόεδρος,

αβ) έναν (1) εμπειρογνώμονα, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,

αγ) τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (Σ.Ο.Ε.), που ορίζεται ως Αντιπρόεδρος και

αδ) έναν (1) εμπειρογνώμονα, που ορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής ανατίθεται στις υπηρεσίες του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.).

β) Τα μέλη της Επιτροπής απολαμβάνουν πλήρους λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας και αποφασίζουν με βάση τον νόμο και τη συνείδησή τους.

γ) Έργο της Επιστημονικής Επιτροπής είναι η διατύπωση πλήρως αιτιολογημένης και τεκμηριωμένης γνώμης, ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία με αναφορά και της θέσης της μειοψηφίας, σχετικά με:

γα) το ύψος του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου, εφόσον η Επιστημονική Επιτροπή προτείνει την κατ' εξαίρεση παρέκκλιση από την εφαρμογή του κανόνα της παρ. 1, σύμφωνα με την παρ. 6. Το ύψος αυτό καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και τις προοπτικές της για ανάπτυξη από την άποψη της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, των τιμών, των εισοδημάτων και των μισθών, της απασχόλησης, του ποσοστού της ανεργίας και της τάσης τους, καθώς και την αγοραστική δύναμη των νόμιμων κατώτατων μισθών και την επάρκειά τους, λαμβανομένου υπόψη του κόστους διαβίωσης, το γενικό επίπεδο των μισθών, την κατανομή και τον ρυθμό αύξησής τους,

γβ) τον συντελεστή αναπροσαρμογής του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου που προβλέπεται στην παρ. 1,

γγ) την επιλογή και την εφαρμογή ενδεικτικών τιμών αναφοράς για την αξιολόγηση της επάρκειας του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου,

γδ) τη θέσπιση των διαφοροποιήσεων στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και στο νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο και των κρατήσεων από αυτούς, που αναφέρονται στην παρ. 12,

γε) τη συλλογή δεδομένων και την εκπόνηση μελετών και αναλύσεων για την παροχή πληροφοριών στις αρχές και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο.

5.α) Συστήνεται Επιτροπή Διαβούλευσης για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, με τριετή θητεία, η οποία λειτουργεί στον Ο.ΜΕ.Δ.. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αποτελείται από:

αα) τον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ. ως Πρόεδρο,

αβ) τέσσερις (4) εκπροσώπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και λοιπών δευτεροβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, κλαδικών ή ομοιοεπαγγελματικών, που εκπροσωπούν εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα σε εθνικό επίπεδο που προτείνονται από τη Γ.Σ.Ε.Ε.,

αγ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.),

αδ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.),

αε) έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.),

αστ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (Ε.Σ.Ε.Ε.),

αζ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) και

αη) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (Σ.Β.Ε.).

Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής ανατίθεται στις υπηρεσίες του Ο.ΜΕ.Δ..

β) Οι φορείς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή Διαβούλευσης υποδεικνύουν τους εκπροσώπους τους μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Αν δεν υποδειχθούν μέσα στην προθεσμία αυτή, η Επιτροπή συγκροτείται και συνεδριάζει νομίμως με τα λοιπά μέλη έως την υπόδειξη και τον διορισμό εκπροσώπων.

γ) Έργο της Επιτροπής Διαβούλευσης είναι να διατυπώνει πλήρως αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη γνώμη ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία με αναφορά και της θέσης της μειοψηφίας για τα θέματα που αναφέρονται στην περ. γ της παρ. 4.

6. Έως την 31η Αυγούστου κάθε έτους η Επιστημονική Επιτροπή, η οποία δικαιούται να έχει προηγουμένως συμβουλευτεί οποιονδήποτε από τους εξειδικευμένους επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς της υποπερ. αα της περ. α' της παρ. 9, συντάσσει έκθεση, η οποία είτε διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει λόγος παρέκκλισης από την εφαρμογή του κανόνα της παρ. 1, είτε προτείνει αιτιολογημένα και πλήρως τεκμηριωμένα ότι, κατ' εξαίρεση, ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο δεν πρέπει να αναπροσαρμόστούν κατά το επόμενο έτος σύμφωνα με τον συντελεστή της παρ. 1, διότι: α) η οικονομία βρίσκεται σε σημαντική ύφεση ή β) υπάρχει σημαντική απόκλιση του εθνικού πληθωρισμού (Δείκτη Τιμών Καταναλωτή)

από τον στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή γ) υπάρχει σημαντική ανισορροπία στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών ή δ) υπάρχει σημαντική αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, ή ε) βάσει του συντελεστή της παρ. 1 αναπροσαρμογή δεν δικαιολογείται από τα επίπεδα και τις μακροπρόθεσμες εξελίξεις στην παραγωγικότητα και τη δυναμική της ή την απόκλιση του κατώτατου μισθού από το εξήντα τοις εκατό (60%) του ακαθάριστου διάμεσου μισθού ή στ) υπερβαίνει τις δημοσιονομικές δυνατότητες της χώρας ή ζ) δεν δικαιολογείται από έκτακτες περιστάσεις. Η Επιστημονική Επιτροπή αποστέλλει αμελλητί την έκθεσή της στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και σε όλα τα μέλη της Επιτροπής Διαβούλευσης.

7. Αν η έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής προτείνει την αυτόματη αναπροσαρμογή με βάση την παρ. 1, ο Πρόεδρος αυτής την διαβιβάζει αμελλητί στην Επιτροπή Διαβούλευσης, προκειμένου αυτή να εκφράσει τη γνώμη της.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαβούλευσης, εντός ενός (1) μηνός, διαβιβάζει την έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής και τη γνώμη της Επιτροπής Διαβούλευσης στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για να εκδοθεί η κοινή υπουργική απόφαση καθορισμού του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου σύμφωνα με τη διαδικασία των περ. α' και β' της παρ. 11, η οποία ορίζει ως ποσοστό αύξησης του κατώτατου νομοθετημένου μισθού και του κατώτατου νομοθετημένου ημερομισθίου το ποσοστό που προκύπτει από τον συντελεστή της παρ. 1.

8. Αν η έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής προτείνει την κατ' εξαίρεση παρέκκλιση από την εφαρμογή του κανόνα της παρ. 1, ακολουθείται η διαδικασία των παρ. 9 έως 11. Σε κάθε περίπτωση, και η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής δεν επιτρέπεται να καταλήγει σε μείωση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού ή του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου.

9.α) Αν η Επιστημονική Επιτροπή, με πλήρως αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη έκθεση, προτείνει την κατ' εξαίρεση παρέκκλιση από την εφαρμογή του κανόνα της παρ. 1, ο Πρόεδρος του Ο.ΜΕ.Δ., ως πρόεδρος της Επιτροπής Διαβούλευσης:

αα) Εντός της πρώτης εβδομάδας του Σεπτεμβρίου, αποστέλλει έγγραφη πρόσκληση προς εξειδικευμένους επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς, μεταξύ των οποίων η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), το Ινστιτούτο Εργασίας της Γ.Σ.Ε.Ε./Α.Δ.Ε.Δ.Υ. (ΙΝΕ Γ.Σ.Ε.Ε./Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.), το Ινστιτούτο του Σ.Ε.Τ.Ε (ΙΝ.ΣΕΤΕ), το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (ΙΝΣΒΕ), το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), ο Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.), το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (ΙΝ.ΕΜ.Υ.ΕΣΕΕ) και το Κοινωνικό Πολύκεντρο

της Α.Δ.Ε.Δ.Υ., να συντάξουν έκθεση προς υποβολή έως την 30ή Σεπτεμβρίου, για την αξιολόγηση του ισχύοντος νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου με πλήρως αιτιολογημένες και τεκμηριωμένες προτάσεις για την αναπροσαρμογή.

αβ) Έως την 7η Οκτωβρίου, σχηματίζει φάκελο με τις ανωτέρω εκθέσεις των εξειδικευμένων επιστημονικών και ερευνητικών φορέων και τον αποστέλλει προς την Επιστημονική Επιτροπή και την Επιτροπή Διαβούλευσης για την έκφραση πλήρως αιτιολογημένης και τεκμηριωμένης γνώμης σε σχέση με την αναπροσαρμογή του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου. Οι γνώμες αυτές αποστέλλονται από τις Επιτροπές στον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ. έως την 31η Οκτωβρίου.

αγ) Έως την 7η Νοεμβρίου, διαβιβάζει τις γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης, καθώς και όλες τις εκθέσεις των εξειδικευμένων επιστημονικών και ερευνητικών φορέων, στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), προς σύνταξη του πορίσματος διαβούλευσης από αυτό, σε συνεργασία με την Επιστημονική Επιτροπή. Το πόρισμα διαβούλευσης σχετικά με τις δυνατότητες αναπροσαρμογής του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου περιέχει πλήρη τεκμηρίωση για την επιβαλλόμενη εξαίρεση από την εφαρμογή της παρ. 1 και τη συνακόλουθα προτεινόμενη, με βάση διαφορετικό συντελεστή, αναπροσαρμογή του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου, τη συστηματική καταγραφή των απόψεων των κοινωνικών εταίρων όπως διατυπώνονται στη γνώμη της Επιτροπής Διαβούλευσης και τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας τους. Η γνώμη, που διατυπώνεται στο πόρισμα διαβούλευσης, μπορεί να αποκλίνει από τις γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης και τις εκθέσεις που υποβάλλονται από τους λοιπούς φορείς.

β) Έως την 30ή Νοεμβρίου, ολοκληρώνεται το πόρισμα διαβούλευσης και διαβιβάζεται αμελλητί στον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ., προς διαπίστωση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας.

γ) Έως την 5η Δεκεμβρίου, ο Πρόεδρος του Ο.ΜΕ.Δ. υποβάλλει το πόρισμα διαβούλευσης στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

10. Το Πόρισμα Διαβούλευσης, καθώς και όλες οι εκθέσεις, οι γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης, τα υπομνήματα και κάθε άλλο σχετικό έγγραφο τεκμηρίωσης που αφορά την ανωτέρω διαδικασία, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

11. α) Εντός του δευτέρου δεκαπενθημέρου του μηνός Δεκεμβρίου κάθε έτους ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών εισηγούνται στο Υπουργικό Συμβούλιο τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο λαμβάνοντας υπόψη το Πόρισμα Διαβούλευσης, όπως αυτό υποβλήθηκε και συντάχθηκε κατά την ανωτέρω διαδικασία.

β) Έως το τέλος κάθε ημερολογιακού έτους, οι Υπουργοί Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου, εκδίδουν κοινή απόφαση καθορισμού του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, που θα ισχύσουν για το επόμενο ημερολογιακό έτος.

12. Όταν προβλέπονται διαφορετικά επίπεδα νομοθετημένου κατώτατου μισθού και νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, καθώς και διαφορετικά επίπεδα κρατήσεων επ' αυτών για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων, τηρούνται οι αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.»

Άρθρο 7

Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου (άρθρο 7 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Οι κοινωνικοί εταίροι, οι οποίοι μετέχουν στη διαδικασία καθορισμού του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 134 και την παρ. 4 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222), στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης για τον καθορισμό τους, γνωμοδοτούν για τα εξής:

α) την επιλογή και την εφαρμογή των κριτηρίων καθορισμού του επιπέδου του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου,

β) τη θέσπιση τύπου αυτόματης αναπροσαρμογής του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου και την τροποποίησή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου,

γ) την επιλογή και τον τρόπο εφαρμογής των ενδεικτικών τιμών των άρθρων 134 και 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου σχετικά με την εκτίμηση της αξιολόγησης της επάρκειας του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου,

δ) την επικαιροποίηση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου,

ε) τη θέσπιση διαφοροποιήσεων στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομισθίο και στις κρατήσεις από αυτούς, σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 134 και την παρ. 9 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου, και

στ) τις αποφάσεις που αφορούν στη συλλογή δεδομένων και την αναγκαιότητα εκπόνησης μελετών και αναλύσεων για την παροχή πληροφοριών στις αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους και λοιπούς φορείς που συμμετέχουν στον καθορισμό του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου.

Άρθρο 8

Πραγματική πρόσβαση των εργαζομένων στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομισθίο - Διασφάλιση της λειτουργίας του εθνικού πλαισίου για τον κατώτατο μισθό και την εφαρμογή του (άρθρο 8 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

1. Η Ανεξάρτητη Αρχή «Επιθεώρηση Εργασίας», είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, στην οποία περιλαμβάνονται ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομισθίο, και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασής τους.

2. Για τον έλεγχο της εφαρμογής της νομοθεσίας της ναυτικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τους μισθούς των ναυτικών και την επιβολή των σχετικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασής τους, αρμόδιες υπηρεσίες είναι: α) στο εσωτερικό, οι Λιμενικές Αρχές και β) στο εξωτερικό, οι τοποθετημένοι στις Προξενικές Αρχές Αξιωματικοί του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής που ασκούν διοικητικά καθήκοντα ναυτιλίας.

Άρθρο 9

Προστασία του κατώτατου μισθού των εργαζομένων κατά την ανάθεση και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 9 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

Οι οικονομικοί φορείς εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τις συμβάσεις παραχώρησης, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και οι υπεργολάβοι τους, έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις όσον αφορά τους μισθούς, το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών, τις ισχύουσες υποχρεώσεις στον τομέα του κοινωνικού και εργατικού δικαίου που θεσπίζονται από το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις διατάξεις του διεθνούς κοινωνικού και εργατικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων της σύμβασης υπ' αρ. 87 (1948) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος και της σύμβασης υπ' αρ. 98 (1949) της ΔΟΕ, περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως.

Άρθρο 10

Έκθεση για την παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων (άρθρο 10 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)

1. Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης υποβάλλει έως την 30ή Σεπτεμβρίου κάθε δεύτερου έτους έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με δεδομένα και πληροφορίες για:

α) το ποσοστό και την εξέλιξη της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις,

β) ως προς τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο:

βα) το επίπεδο του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομίσθιου και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτούς,

ββ) την περιγραφή των υφιστάμενων διαφοροποιήσεων της παρ. 12 του άρθρου 134 και της παρ. 9 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου, των λόγων εισαγωγής τους, καθώς και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από διαφοροποιήσεις, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

Τα στατιστικά στοιχεία και οι πληροφορίες του πρώτου εδαφίου αναφέρονται στην έκθεση με ανάλυση ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία ή μη, μέγεθος εταιρείας και κλάδο, εφόσον η ανάλυση αυτή είναι διαθέσιμη.

2. Η πρώτη έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα έτη 2021 έως 2023 υποβάλλεται έως την 1η Οκτωβρίου 2025.

Άρθρο 11

**Πρόσβαση των εργαζομένων
σε πληροφορίες για τον κατώτατο μισθό
και ημερομίσθιο
και τα μέσα έννομης προστασίας
(άρθρο 11 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)**

1. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και η Ανεξάρτητη Αρχή «Επιθεώρηση Εργασίας» παρέχουν σε δημόσιες αρχές, σε εργαζομένους και σε εργοδότες, καθώς και στις οργανώσεις αυτών, πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, καθώς και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και την τήρηση αυτών, καθώς και πληροφορίες για την παροχή της σχετικής έννομης προστασίας.

2. Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής παρέχει σε δημόσιες αρχές, σε ναυτικούς και εργοδότες, καθώς και στις οργανώσεις αυτών, πληροφορίες σχετικά με τη ναυτεργατική νομοθεσία, τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, τις συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας κάθε είδους, την τήρηση αυτών, καθώς και την παροχή της σχετικής έννομης προστασίας.

3. Οι πληροφορίες των παρ. 1 και 2 καθίστανται διαθέσιμες με πληρότητα, σαφήνεια και σε προσβάσιμο μορφότυπο, μεταξύ άλλων και στα άτομα με αναπηρία, στην ελληνική και κατά το ουσιώδες περιεχόμενό τους στην αγγλική γλώσσα, στους επίσημους διαδικτυακούς τόπους του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, της Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» και του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, αντίστοιχα.

4. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών διασφαλίζει ότι πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο επί θεμάτων αποδοχών των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα, καθίστανται διαθέσιμες στους ενδιαφερόμενους με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως με την ανάρτησή τους στον διαδικτυακό

τόπο του Υπουργείου, και επικαιροποιούνται εγκαίρως και με διαρκή τρόπο.

Άρθρο 12

**Δικαίωμα σε επανόρθωση και προστασία
από δυσμενή μεταχείριση ή συνέπειες
(άρθρο 12 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)**

1. Χωρίς να θίγονται οι ειδικές μορφές επανόρθωσης και επίλυσης διαφορών που προβλέπονται σε συλλογικές συμβάσεις, οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των οποίων η σχέση εργασίας έχει λήξει, έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικό, έγκαιρο και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και δικαίωμα σε επανόρθωση, σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων που σχετίζονται με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο ή με την προστασία με τη μορφή νόμιμου κατώτατου μισθού και νόμιμου ημερομίσθιου, όπως τα δικαιώματα αυτά προβλέπονται στον νόμο ή σε συλλογικές συμβάσεις.

2. Απαγορεύεται από τον εργοδότη δυσμενής μεταχείριση των εργαζομένων και των εκπροσώπων εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που είναι μέλη ή εκπρόσωποι συνδικαλιστικών οργανώσεων, καθώς και κάθε δυσμενής συνέπεια που έχει ως αιτία την υποβολή καταγγελίας στον εργοδότη ή την κίνηση οποιασδήποτε διαδικασίας με σκοπό την επιβολή της συμμόρφωσης σε περίπτωση προσβολής δικαιωμάτων που σχετίζονται με την προστασία υπό τη μορφή νόμιμου κατώτατου μισθού και νόμιμου κατώτατου ημερομίσθιου, τα οποία προβλέπονται στον νόμο ή σε συλλογικές συμβάσεις.

Άρθρο 13

**Κυρώσεις
(άρθρο 13 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041)**

Σε περίπτωση παραβίασης δικαιώματος που προβλέπεται στον παρόντα νόμο επιβάλλονται οι κατά νόμο αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, ιδίως οι αναφερόμενες στο Κεφάλαιο Δ' του Μέρους Α' του ν. 3996/2011 (Α' 170) και στα άρθρα 149 και 339 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222).

ΜΕΡΟΣ Γ'

**ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2025, 2026 ΚΑΙ 2027**

Άρθρο 14

**Αναπροσαρμογή βασικών μισθών
προσωπικού δημόσιου τομέα**

1. Από το έτος 2026 και εξής, οι βασικοί μισθοί των μισθολογικών κλιμακίων του προσωπικού του δημόσιου τομέα, όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί την 31.12.2025, βάσει των άρθρων 9 και 14 του Κεφαλαίου Β' του ν. 4354/2015 (Α' 176), του άρθρου 20 του ν. 5045/2023 (Α' 136), καθώς και της παρ. 3 του παρόντος, προσαυξάνονται ισόποσα με την εκάστοτε ονο-

μαστική αύξηση του κατώτατου μισθού της παρ. 1 του άρθρου 134 και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) κατά τον χρόνο υλοποίησης αυτής. Δικαιούχοι της προσαύξησης είναι όσοι εμπίπτουν στις κατηγορίες προσωπικού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 του ν. 5045/2023.

2. Η προσαύξηση της παρ. 1 είναι σταθερή και προστίθεται στους βασικούς μισθούς κάθε κατηγορίας προσωπικού, χωρίς να επηρεάζεται ο τρόπος με τον οποίο αυτοί διαμορφώνονται βάσει των εκάστοτε εφαρμοζόμενων διατάξεων.

3. Ειδικά για το έτος 2025, η προσαύξηση της παρ. 1 καταβάλλεται στους δικαιούχους, απομειωμένη κατά την υφιστάμενη στις 31.12.2024 διαφορά μεταξύ του βασικού μισθού του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4354/2015, όπως έχει διαμορφωθεί κατά την ανωτέρω ημερομηνία, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 του ν. 5045/2023, και του κατώτατου μισθού της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 134Γ του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου.

4. Η ανωτέρω προσαύξηση δεν συμψηφίζεται με τυχόν καταβαλλόμενη προσωπική διαφορά.

Άρθρο 15

Διαδικασία καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου για τα έτη 2025, 2026 και 2027 (άρθρα 5 και 6 Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2041) - Προσθήκη άρθρου 134Γ στον Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου

Στον Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222), προστίθεται άρθρο 134 Γ ως εξής:

«Άρθρο 134Γ

Διαδικασία καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου για τα έτη 2025, 2026 και 2027

Ειδικά για τη διεξαγωγή της διαδικασίας καθορισμού επαρκούς νομοθετημένου μισθού και ημερομισθίου για τα έτη 2025, 2026 και 2027, ισχύουν τα εξής:

1. α) Έπειτα από διαβούλευση, που διεξάγεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καθορίζονται ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο για τα έτη 2025, 2026 και 2027.

β) Ατομικές συμβάσεις εργασίας και συλλογικές συμβάσεις εργασίας κάθε είδους δεν επιτρέπεται να ορίζουν μηνιαίες τακτικές αποδοχές πλήρους απασχόλησης υπολειπόμενες από τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, ή ημερομίσθιο πλήρους απασχόλησης υπολειπόμενο από το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, ή την αντίστοιχη προκύπτουσα αναλογία για τις συμβάσεις μερικής απασχόλησης.

2. Το ύψος του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και τις προοπτικές της για ανάπτυξη από την άποψη της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, των τιμών, των εισοδημάτων και των μισθών,

της απασχόλησης και του ποσοστού της ανεργίας, καθώς και την αγοραστική δύναμη του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου και την επάρκειά τους, λαμβανομένου υπόψη του κόστους διαβίωσης, του γενικού επιπέδου των μισθών, της κατανομής και του ρυθμού αύξησής τους. Σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή του παρόντος δεν επιτρέπεται να καταλήγει σε μείωση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού ή του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου.

3. α) Συστήνεται Επιστημονική Επιτροπή για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, με τριετή θητεία, που αποτελείται από πέντε (5) ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες σε θέματα οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων οικονομίας της εργασίας. Η Επιτροπή συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και αποτελείται από:

αα) δύο (2) εμπειρογνώμονες, που υποδεικνύει ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, από τους οποίους ο ένας (1) ορίζεται ως Πρόεδρος,

αβ) έναν (1) εμπειρογνώμονα, που υποδεικνύει ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,

αγ) τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνώμωνων (Σ.Ο.Ε.), που ορίζεται ως Αντιπρόεδρος, και

αδ) έναν (1) εμπειρογνώμονα, που ορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής ανατίθεται στις υπηρεσίες του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.).

β) Τα μέλη της Επιτροπής απολαμβάνουν πλήρους λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας και αποφασίζουν με βάση τον νόμο και τη συνειδήσή τους.

γ) Έργο της Επιστημονικής Επιτροπής είναι η διατύπωση πλήρως αιτιολογημένης και τεκμηριωμένης γνώμης ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία με αναφορά και της θέσης της μειοψηφίας, σχετικά με:

γα) το ύψος του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, το οποίο καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια της παρ. 2,

γβ) την επιλογή και την εφαρμογή των κριτηρίων για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου που προβλέπονται στην παρ. 2,

γγ) την επιλογή και την εφαρμογή ενδεικτικών τιμών αναφοράς για την αξιολόγηση της επάρκειας του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου,

γδ) τη θέσπιση των διαφοροποιήσεων στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και στο νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο και των κρατήσεων από αυτούς, που αναφέρονται στην παρ. 9,

γε) τη συλλογή δεδομένων και την εκπόνηση μελετών και αναλύσεων για την παροχή πληροφοριών στις αρχές και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο.

4. α) Συστήνεται Επιτροπή Διαβούλευσης για τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, με τριετή θητεία, η οποία λειτουργεί στον Ο.ΜΕ.Δ.. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αποτελείται από:

αα) τον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ. ως Πρόεδρο,

αβ) τέσσερις (4) εκπροσώπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και λοιπών δευτεροβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, κλαδικών ή ομοιοεπαγγελματικών, που εκπροσωπούν εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα σε εθνικό επίπεδο που προτείνονται από τη Γ.Σ.Ε.Ε.,

αγ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.),

αδ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.),

αε) έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.),

αστ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (Ε.Σ.Ε.Ε.),

αζ) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.) και

αη) έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (Σ.Β.Ε.).

Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής ανατίθεται στις υπηρεσίες του Ο.ΜΕ.Δ..

β) Οι φορείς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή Διαβούλευσης υποδεικνύουν τους εκπροσώπους τους μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Αν δεν υποδειχθούν μέσα στην προθεσμία αυτή, η Επιτροπή συγκροτείται και συνεδριάζει νόμιμα με τα λοιπά μέλη έως την υπόδειξη και τον διορισμό εκπροσώπων.

γ) Έργο της Επιτροπής Διαβούλευσης είναι να διατυπώνει πλήρως αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη γνώμη, ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία, με αναφορά και της θέσης της μειοψηφίας για τα θέματα που αναφέρονται στην περ. γ της παρ. 3.

5. Οι γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης για τα θέματα των υποπερ. γβ), γγ), γδ) και γε) της περ. γ' της παρ. 3, διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ. στους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Ως προς τις γνώμες που αφορούν την υποπερ. γα) της περ. γ' της παρ. 3 ακολουθείται η διαδικασία των παρ. 6, 7 και 8.

6. α) Ο Πρόεδρος του Ο.ΜΕ.Δ. ως Πρόεδρος της Επιτροπής Διαβούλευσης:

αα) εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους, αποστέλλει έγγραφη πρόσκληση προς εξειδικευμένους επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.), το Ινστιτούτο Εργασίας της Γ.Σ.Ε.Ε./Α.Δ.Ε.Δ.Υ. (ΙΝ.Ε. Γ.Σ.Ε.Ε./Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), το Ινστιτούτο Μικρών

Επιχειρήσεων της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε), το Ινστιτούτο του Σ.Ε.Τ.Ε (ΙΝ. Σ.Ε.Τ.Ε.), το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος (ΙΝ. Σ.Β.Ε.), το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), ο Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.), το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (ΙΝ. ΕΜ.Υ.-ΕΣΕΕ) και το Κοινωνικό Πολύκεντρο της Α.Δ.Ε.Δ.Υ., να συντάξουν έκθεση προς υποβολή έως την 25η Ιανουαρίου κάθε έτους, για την αξιολόγηση του ισχύοντος νομοθετημένου κατώτατου μισθού και ημερομισθίου με προτάσεις για την αναπροσαρμογή τους, με βάση τα κριτήρια της παρ. 2 και με πλήρη τεκμηρίωση αυτών,

αβ) έως την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους, σχηματίζει φάκελο με τις ανωτέρω εκθέσεις των εξειδικευμένων επιστημονικών και ερευνητικών φορέων και τον αποστέλλει προς την Επιστημονική Επιτροπή και την Επιτροπή Διαβούλευσης για την έκφραση γνώμης σε σχέση με την αναπροσαρμογή των εκάστοτε ισχυόντων νομοθετημένων κατώτατων μισθών και ημερομισθίων, με βάση τα κριτήρια της παρ. 2 και με πλήρη τεκμηρίωση αυτών,

αγ) έως τη 15η Φεβρουαρίου κάθε έτους, διαβιβάζει τις γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης, καθώς και όλες τις εκθέσεις των εξειδικευμένων επιστημονικών και ερευνητικών φορέων, στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), προς σύνταξη του πορίσματος διαβούλευσης από αυτό, σε συνεργασία με την Επιστημονική Επιτροπή. Το πόρισμα διαβούλευσης σχετικά με τις δυνατότητες αναπροσαρμογής του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου περιέχει ιδίως τεκμηρίωση ως προς τα κριτήρια της παρ. 2, τη συστηματική καταγραφή των απόψεων των κοινωνικών εταίρων, όπως διατυπώνονται στη γνώμη της Επιτροπής Διαβούλευσης, τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας τους. Η γνώμη που διατυπώνεται στο Πόρισμα Διαβούλευσης μπορεί να αποκλίνει από τις γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης και τις εκθέσεις που υποβάλλονται από τους λοιπούς φορείς,

β) έως την 28η Φεβρουαρίου κάθε έτους, ολοκληρώνεται το πόρισμα διαβούλευσης και διαβιβάζεται αμελλητί στον Πρόεδρο του Ο.ΜΕ.Δ., προς διαπίστωση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας,

γ) έως την 5η Μαρτίου κάθε έτους, ο Πρόεδρος του Ο.ΜΕ.Δ. υποβάλλει το πόρισμα διαβούλευσης στους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

7. Το πόρισμα διαβούλευσης, καθώς και όλες οι εκθέσεις, οι γνώμες της Επιστημονικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαβούλευσης, τα υπομνήματα και κάθε άλλο έγγραφο τεκμηρίωσης που αφορά την ανωτέρω διαδικασία, δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

8. α) Έως τη 15η Μαρτίου κάθε έτους οι Υπουργοί Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικο-

νομίας και Οικονομικών εισηγούνται στο Υπουργικό Συμβούλιο τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο.

β) Έως το τέλος Μαρτίου, οι Υπουργοί Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου, εκδίδουν κοινή απόφαση καθορισμού του νομοθετημένου κατώτατου μισθού και του νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου.

9. Όταν προβλέπονται διαφορετικά επίπεδα νομοθετημένου κατώτατου μισθού και νομοθετημένου κατώτατου ημερομισθίου, καθώς και διαφορετικά επίπεδα κρατήσεων επ' αυτών για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων, τηρούνται οι αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.»

ΜΕΡΟΣ Δ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16

Παράταση καταβολής προσωπικής διαφοράς στους συνταξιούχους του Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος και του Ειδικού Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος - Πρώην Προσωπικού Εθνικής Ακινήτων Α.Ε. - Προσθήκη τίτλου και τροποποίηση παρ. 5 και 6 άρθρου εικοστού τέταρτου του ν. 4618/2019

Στο άρθρο εικοστό τέταρτο του ν. 4618/2019 (Α' 89), περί ένταξης των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΛΕΠΕΤΕ) και του Ειδικού Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΕΛΕΠΕΤΕ-ΠΠΕΘΝΑΚ) στον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

(α) προστίθεται τίτλος ως εξής: «Ένταξη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΛΕΠΕΤΕ) και του Ειδικού Λογαριασμού Επικουρήσεως Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος - Πρώην Προσωπικού Εθνικής Ακινήτων Α.Ε. (ΕΛΕΠΕΤΕ-ΠΠΕΘΝΑΚ) στον e-ΕΦΚΑ»,

(β) στις παρ. 5 και 6: (βα) στην παρ. 5 η φράση «μέχρι τις 31.12.2024 και από 1.1.2025 και εφεξής» αντικαθίσταται από τη φράση «μέχρι τις 31.12.2027 και από 1.1.2028 και εφεξής», (ββ) στην παρ. 6 η ημερομηνία «1.1.2025» αντικαθίσταται με την ημερομηνία «1.1.2028», και οι παρ. 5 και 6 διαμορφώνονται ως εξής:

«5. Εάν το καταβλητέο κατά τις 31.12.2019 ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει μετά τον επανυπολογισμό αυτών, σύμφωνα με την παρ. 2, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στους δικαιούχους ως προσωπική διαφορά, μέχρι τις 31.12.2027 και από 1.1.2028 και εφεξής οι συντάξεις καταβάλλονται στο ποσό που διαμορφώνεται βάσει της παρ. 2 του παρόντος.

6. Από 1.1.2028 και εφεξής, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται.»

Άρθρο 17

Στρατηγική επενδύσεων Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης - Προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 47 του ν. 4826/2021

Στο άρθρο 47 του ν. 4826/2021 (Α' 160), περί της στρατηγικής των επενδύσεων του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης, προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

«7. Η διαμόρφωση της επενδυτικής στρατηγικής του Ταμείου και οι εν γένει επενδυτικές αποφάσεις, όπως αυτές λαμβάνονται από τα αρμόδια όργανα, διέπονται αποκλειστικά από τον παρόντα, του Ταμείου μη υπαγόμενου στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3586/2007 (Α' 151). Οι επενδυτικοί κανόνες και οι επιμέρους παράμετροι της επενδυτικής στρατηγικής εξειδικεύονται στην πολιτική επενδύσεων του Ταμείου.»

Άρθρο 18

Υλοποίηση του εθνικού προγράμματος πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τους Έλληνες τυφλούς - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 7 ν. 1866/1989

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 1866/1989 (Α' 222), περί παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, προστίθενται τρία νέα εδάφια, και το άρθρο 7 έχει ως εξής:

«Άρθρο 7

Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών

1. (Καταργήθηκε)

2. (Καταργήθηκε)

3. Στο Κέντρο Εκπαιδεύσεως και Αποκαταστάσεως Τυφλών (Ν.Π.Δ.Δ.) και στον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών (Ν.Π.Ι.Δ.) ανατίθεται η δημιουργία υποδομής σε πανελλαδική βάση, στο μεν Κ.Ε.Α.Τ. για την κάλυψη των αναγκών εκπαίδευσής και πληροφόρησής των τυφλών μαθητών και φοιτητών, στον δε Π.Σ.Τ. η δημιουργία εθνικού δικτύου υπηρεσιών και μέσων παροχής πληροφόρησής εγκυκλοπαιδικής μορφώσεως στους Έλληνες τυφλούς. Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος παραχωρείται στους προαναφερόμενους φορείς ετησίως ισόποσα 0,3% των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της ιδιωτικής τηλεοράσεως. Για την εξυπηρέτηση των σκοπών του προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 212/1995 (Α' 125), μέρος ή το σύνολο του συγκεντρωμένου ποσού δύναται να παραχωρείται από τους δικαιούχους φορείς σε εταιρεία του αστικού κώδικα που έχει συσταθεί από τους ίδιους βάσει της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 2072/1992 (Α' 125). Ποσά που έχουν διατεθεί ή διατίθενται από το Κ.Ε.Α.Τ. στην εταιρεία του τρίτου εδαφίου θεωρείται ότι εξυπηρετούν το εθνικό πρόγραμμα πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τους Έλληνες τυφλούς, με την επιφύλαξη των πορισμάτων ελέγχου του τρόπου αξιοποίησης των κονδυλίων από την αρμόδια Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 212/1995 (Α' 112). Ο έλεγχος του τρόπου αξιοποίησης των κονδυλίων του τετάρτου εδαφίου καταλαμβάνει και την εταιρεία του τρίτου εδαφίου.

4. Ο τρόπος και η διαδικασία της εφαρμογής του παρόντος ρυθμίζεται με προεδρικό διάταγμα, που προτείνει ο αρμόδιος για την Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Υπουργός.»

Άρθρο 19

Παράταση του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου ο προϋπολογισμός του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων βαρύνεται με την κάλυψη της δαπάνης που προβλέπεται στην περ. ιζ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4761/2020 -

Τροποποίηση παρ. 10 άρθρου 43 ν. 4761/2020

Στην παρ. 10 του άρθρου 43 του ν. 4761/2020 (Α' 248), περί του καθορισμού μεταβατικά του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου ο προϋπολογισμός του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων βαρύνεται με την κάλυψη της δαπάνης για αμοιβές, επιδόματα και αποζημιώσεις σύμφωνα με την περ. ιζ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ίδιου νόμου, οι λέξεις «τεσσάρων (4) ετών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έξι (6) ετών» και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής:

«10. Η δαπάνη που προβλέπεται στην περ. ιζ) της παρ. 1 του άρθρου 16, βαρύνει τον Ο.Δ.Α.Π. για χρονικό διάστημα έξι (6) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οπότε και αναλαμβάνεται από το Υπουργείο Πολιτισμού.»

Άρθρο 20

Τακτικές και έκτακτες κρίσεις - Τροποποίηση περ. γ) παρ. 3 άρθρου 20 ν. 3883/2010

1. Στην περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3883/2010 (Α' 167) περί των τακτικών και έκτακτων κρίσεων, προστίθενται οι λέξεις «και υποστράτηγοι και αντίστοιχοι» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι έκτακτες κρίσεις γίνονται οποτεδήποτε. Σε αυτές κρίνονται:

α) Αξιωματικοί για τους οποίους υποβάλλονται ειδικές εκθέσεις αποστρατείας, όπως ορίζεται στο άρθρο 35.

β) Αξιωματικοί για τους οποίους παύει ο οποιοσδήποτε νόμιμος λόγος που εμπόδιζε την κρίση ή την προαγωγή τους.

γ) Αντιστράτηγοι και αντίστοιχοι και υποστράτηγοι και αντίστοιχοι, ανεξάρτητα από τον χρόνο παραμονής στον βαθμό αυτεπάγγελτα από το ΣΑΓΕ.

δ) Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι και Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι, όταν κενούνται θέσεις ανώτερων βαθμών, καθώς και Συνταγματάρχες και αντίστοιχοι με τη συμπλήρωση του οριζόμενου στο άρθρο 27 χρόνου παραμονής στον βαθμό και συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.

ε) Όσοι άλλοι προβλέπεται από διατάξεις του παρόντος νόμου.»

2. Η περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3883/2010, όπως τροποποιείται με την παρ. 1 του παρόντος, εφαρμόζεται αναλόγως και για τους Υποστράτηγους, Υποναυάρχους και Υποπτεράρχους, που κρίνονται σύμφωνα με τον ν. 2439/1996 (Α' 219).

Άρθρο 21

Ρυθμίσεις δαπανών των Γενικών Αρχείων του Κράτους

Οι δαπάνες που προκαλούνται από την εκτέλεση των υπ' αρ. 5/2024 (ΑΔΑΜ: 24ΣΥΜΝ014208442) και 4/2024 (ΑΔΑΜ: 24ΣΥΜΝ014181694) συμβάσεων όπως ισχύουν,

για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας και φύλαξης κτιρίων των Γενικών Αρχείων του Κράτους του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, για το χρονικό διάστημα από 1ης.4.2024 έως και τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρούνται νόμιμες και κανονικές κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) περί ανάθεσης της σύμβασης και έχουν εκδοθεί τα σχετικά πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής.

Άρθρο 22

Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 39 ν. 5006/2022 - Παράταση προθεσμιών συμμόρφωσης παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στο π.δ. 99/2017

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 5006/2022 (Α' 239), περί των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης της Δ.ΥΠ.Α., η φράση «εντός δύο (2) ετών» αντικαθίσταται από τη φράση «μέχρι την 31η.12.2025» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι βρεφικοί, παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, που έχει συστήσει η Δ.ΥΠ.Α., αντιστοιχούν στις οργανικές μονάδες της περ. 7 του άρθρου 6 του π.δ. 11/2022 (Α' 25) και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, οφείλουν μέχρι την 31η.12.2025 να προσαρμοσθούν στις προβλέψεις της παρ. 2 και να αδειοδοτηθούν. Κατά το χρονικό διάστημα του πρώτου εδαφίου, η συστατική πράξη επέχει τη θέση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του ν. 2345/1995 και οι βρεφικοί, παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί λειτουργούν νομίμως, υπαγόμενοι στις αντίστοιχες κατηγορίες της παρ. 2 του άρθρου 1 της υπό στοιχεία Δ22/οικ. 11828/293/4.4.2017 απόφασης.»

2. Οι προθεσμίες συμμόρφωσης στο π.δ. 99/2017 (Α' 141), περί καθορισμού προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων, παρατείνονται έως την 31η.8.2025, με εξαίρεση την παρ. Α του άρθρου 3 του π.δ. 99/2017, περί προδιαγραφών πυρασφάλειας. Ειδικά, η προθεσμία συμμόρφωσης στις προδιαγραφές ελάχιστης έκτασης υπαίθριων χώρων της παρ. Η του άρθρου 4 του π.δ. 99/2017 των δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών μητροπολιτικών κέντρων της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 2Α του ν. 3852/2010 (Α' 87), παρατείνεται έως την 31η.12.2026.

Άρθρο 23

Ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της αξιοποίησης των κονδυλίων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή (ΕΔ) ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης» δύναται να ορίζεται διαχειριστής έργου/υπόλογος, κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 5140/2024 (Α' 154), για πληρωμές έργων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), ως προς το εθνικό και

συγχρηματοδοτούμενο σκέλος αυτού, που πραγματοποιούνται το αργότερο μέχρι την 30ή Απριλίου 2025, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης. Η ρύθμιση καταλαμβάνει και πληρωμές έργων που δεν έχουν ολοκληρωθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος.

2. α) Για την εφαρμογή της παρ. 1 συστήνεται στην Ειδική Υπηρεσία (ΕΥ) ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης οργανική Μονάδα επιπέδου Τμήματος σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 63 του ν. 4914/2022 (Α' 61), η οποία αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες διαχειριστή έργου/υπολόγου.

β) Συστήνεται στην ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μία (1) θέση προϊστάμενου της Μονάδας και πέντε (5) θέσεις στελεχών, κατ' ανώτατο όριο, όλων των κλάδων και ειδικοτήτων. Για τη μεταβατική τοποθέτηση του προϊστάμενου, σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ν. 4914/2022, εφαρμόζεται η διαδικασία της υπ' αρ. 78564/4.8.2022 απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 4405). Κατά τα λοιπά, για τα θέματα προσωπικού της Μονάδας εφαρμόζεται το άρθρο 33 του ν. 4914/2022, περί θεμάτων προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών.

3. Αρμοδιότητες της οργανικής Μονάδας της παρ. 2 είναι, ιδίως, οι ακόλουθες:

α) Ορίζει υπεύθυνους ηλεκτρονικού τιμολογίου, εισηγητές εκκαθάρισης, εκκαθαριστές, υπεύθυνους λογαριασμών για κάθε έργο ΑΠΔΕ, διασφαλίζοντας τη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των ρόλων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθώς και εκκαθαριστές στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) για αμοιβές επιχειρηματικής δραστηριότητας και όπου απαιτείται, ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες/φορείς, όπως την Τράπεζα της Ελλάδος και τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Φορέα Χρηματοδότησης.

β) Μεριμνά για τον ορισμό υπεύθυνου για την έκδοση από αυτόν της ταυτότητας οφειλής και της δήλωσης παρακρατούμενου φόρου από Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, μέσω της Α.Α.Δ.Ε., για τις πληρωμές στις οποίες κρίνεται απαραίτητο.

γ) Μεριμνά, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως η Α.Α.Δ.Ε., ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) ή και μέσω Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), για την έκδοση/άντληση οποιουδήποτε απαραίτητου εγγράφου για την εκκαθάριση μιας δαπάνης, για την οποία η ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ορίζεται διαχειριστής έργου/υπόλογος με βάση την παρ. 1, για τις πληρωμές ποσών προς:

γα) αναδόχους παροχής αγαθών/υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας με δικαιούχο την ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης,

γβ) αναδόχους παροχής αγαθών/υπηρεσιών λοιπών ενεργειών με δικαιούχο την ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης,

γγ) δικαιούχους δράσεων κρατικών ενισχύσεων (άμεση πληρωμή) για τις οποίες η ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ασκεί καθήκοντα διαχείρισης,

γδ) δικαιούχους (Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., Ενδιάμεσο Φορέα, Ειδικό Λογαριασμό) για την εκτέλεση/υλοποίηση συγκεκριμένου έργου (έμμεση πληρωμή).

δ) Εκκαθαρίζει τις δαπάνες και ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών και των σχετικών δικαιολογητικών που αποστέλλονται σε αυτήν από τις αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης των έργων, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

ε) Εκδίδει τις εντολές πληρωμής προσδιορίζοντας το δικαίωμα του δικαιούχου της πληρωμής έναντι του Δημοσίου, αναφέροντας την ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση κάθε έργου ΑΠΔΕ στη σχετική εντολή.

στ) Μεριμνά για την καταβολή από τον υπεύθυνο λογαριασμού στους δικαιούχους του τελικού πληρωτέου ποσού, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ζ) Παρακολουθεί ταμειακά τους λογαριασμούς που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος και παρέχει πληροφορίες για την κίνησή τους ενημερώνοντας τις αντίστοιχες Μονάδες υλοποίησης των Πράξεων/Εργων και άλλα αρμόδια όργανα.

η) Ενημερώνει τον Φορέα Χρηματοδότησης για θέματα σχετικά με το Μητρώο δικαιούχων έμμεσων πληρωμών που λαμβάνουν χρηματοδότηση από αυτήν και παρέχει οποιαδήποτε άλλη σχετική πληροφορία.

θ) Συγκεντρώνει και αποστέλλει στοιχεία σχετικά με τις πιστώσεις, τις προβλέψεις δαπανών, καθώς και λοιπά στοιχεία που αφορούν στα έργα της σε συνεργασία με τις αρμόδιες Μονάδες της ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

ι) Συντάσσει το Μητρώο Δεσμεύσεων και ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες/φορείς.

ια) Συντάσσει απολογιστικούς πίνακες και ενημερωτικά σημειώματα για θέματα που άπτονται των ως άνω αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με το παρόν.

ιβ) Αποστέλλει στην οικονομική υπηρεσία του Φορέα Χρηματοδότησης κάθε στοιχείο που χρησιμοποιήθηκε για την ενταλματοποίηση γενομένων δαπανών - πληρωμών.

ιγ) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται για τους διαχειριστές έργων/υπόλογους στον ν. 5140/2024, καθώς και από το οικείο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου που διέπει το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).

4. α) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που αναρτάται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια», ορίζονται τα έργα της παρ. 1 στα οποία η ΕΥ ΕΔ ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ορίζεται διαχειριστής έργου/υπόλογος.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή των παρ. 1, 2 και 3.

ΜΕΡΟΣ Ε'

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. α) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καταρτίζεται το Σχέδιο Δράσης της

παρ. 1 του άρθρου 5. Με όμοια απόφαση, μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ή πρόταση αυτών σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 5, προβλέπονται η συμπλήρωση, η τροποποίηση, η παράταση της διάρκειας του Σχεδίου Δράσης, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προσδιορίζονται οι εθνικοί πόροι ή τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα που καλύπτουν τις απαιτούμενες δαπάνες για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης της παρ. 1 του άρθρου 5, οι οποίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καταρτίζεται το Σχέδιο Δράσης της παρ. 5 του άρθρου 5.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη λειτουργία και την

παρακολούθηση του Σχεδίου Δράσης της παρ. 5 του άρθρου 5.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τις διαδικασίες και τις τεχνικές λεπτομέρειες συλλογής και διάθεσης δεδομένων και πληροφοριών αρμοδιότητας του Υπουργείου τους για την κατάρτιση της έκθεσης της παρ. 1 του άρθρου 10.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 25 Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη της παρ. 2.

2. Το άρθρο 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 6 του παρόντος, ισχύει από την 1η Ιουνίου 2027.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2024

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής
Οικονομίας και Οικονομικών

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Εθνικής Άμυνας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Εργασίας και
Κοινωνικής Ασφάλισης

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Δικαιοσύνης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Πολιτισμού

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Κοινωνικής Συνοχής
και Οικογένειας

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Ναυτιλίας
και Νησιωτικής Πολιτικής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Τουρισμού

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Επικρατείας

ΧΡΗΣΤΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΤΡΣΟΣ

Υφυπουργός

στον Πρωθυπουργό

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2024

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ